

derlagsfri benyttelse omfatte alle bibliotekets virksomhedsformer, overlades det til kommunalbestyrelsen at afgøre, i hvilket omfang vederlagsfriheden skal gælde deltagelse i kulturelle arrangementer.

Til § 2.

Bestemmelserne i denne paragraf om obligatorisk folkebiblioteksbetjening, virkeområdet og den frie låneret er uændret i forhold til nugældende bestemmelser. Bestemmelsen om, at kommunalbestyrelsen afgør, hvorvidt audiovisuelle samlinger kan udlånes, er ny.

Til stk. 1.

Bestemmelsen om folkebiblioteket som obligatorisk institution blev indført ved lovrevisionen 1964 (lovens § 3, stk. 1). I betragtning af den betydning man må tillægge folkebiblioteket som kulturformidende institution er bestemmelsen opretholdt. Den har nu udelukkende præventiv virkning da alle kommuner har etableret folkebibliotek. Som det fremgår af sammenhængen betyder bestemmelsen ikke at en kommune under alle omstændigheder skal opretholde et selvstændigt folkebibliotek, men at den skal opretholde en folkebiblioteksbetjening for sine beboere, evt. i samarbejde med andre kommuner, se herom bemærkningerne til § 7.

Som i nugældende lov (§ 2, stk. 1) fastslås det at folkebibliotekets virkeområde, dvs. det geografiske område biblioteket primært er forpligtet til at betjene (jfr stk 2), er en kommune eller flere kommuner der er omfattet af en samarbejdsaftale. Dette betyder at kommunen er det mindste virkeområde for et folkebibliotek og at folkebiblioteket i et givet virkeområde skal udgøre en organisatorisk enhed og administreres under ét.

Omfanget af den materialesamling folkebiblioteket skal stille til rådighed, afgøres af kommunalbestyrelsen, og må være afhængig af virkeområdets indbyggertal, der som nævnt i bemærkningerne til stk. 2 i det hele er bestemmende for virksomhedens omfang. Det er da også dette princip der ligger til grund for de nugældende vejledende retningslinjer for bogbestand og tilvækst (bekendtgørelse af 24. oktober 1966). De væsentligste principper i denne bekendtgørelse foreslås opretholdt, men i en revideret og forenklet udgave. Motiveringen herfor er følgende: Bestemmelsen om obligatorisk folkebibliotek forudsætter en nogenlunde dækkende angivelse af forpligtelsens indhold. Dansk folkebiblioteksvæsen er bevidst opbygget som et system af samarbejdende primærkommunale enheder, hvor de større enheder supplerer de mindre. Dette i samfundsøkonomisk henseende og for benytterne overordent-

lig værdifulde system forudsætter at hver enhed udbygges til et grundniveau afpasset efter virkeområdets størrelse og dækkende det primære lokale behov. Er denne forudsætning ikke til stede overvælttes byrden på andre folkebiblioteker, i første række centralbibliotekerne og i sidste instans de faglige og videnskabelige biblioteker. Eksistensen af vejledende retningslinier for materialesamlingens omfang vil bidrage væsentligt til at skabe en rimelig opgavefordeling inden for dette system.

Hvad de audiovisuelle samlinger angår er de endnu meget uensartet opbygget. Opbygningen er først og fremmest sket på musikområdet. 60 biblioteker havde pr. 1. januar 1974 udlån af musikplader og flere havde planer om at åbne i den nærmeste fremtid. Derimod er samlinger af billedkunst og andre audiovisuelle materialer udbygget i forholdsvis ringe grad. Udarbejdelse af retningslinjer for disse samlingers vedkommende kan først finde sted efterhånden som et tilstrækkeligt erfaringsgrundlag foreligger. Der henvises i øvrigt til det økonomiske bilag.

Til stk. 2.

Stk. 2 omhandler folkebibliotekets primære forpligtelse overfor virkeområdet og den sekundære forpligtelse over for benyttetere der ikke har bopæl i virkeområdet.

Den primære forpligtelse gælder betjening af beboerne i virkeområdet. Som følge heraf er det i første række dettes indbyggertal der må være bestemmende for fastlæggelsen af biblioteksvirksomhedens omfang.

Med fastholdelse af dette grundprincip skal en kommunes folkebibliotek dog kunne benyttes af personer med bopæl uden for virkeområdet med samme rettigheder og forpligtelser som gælder for virkeområdets beboere, og et vist rimeligt hensyn hertil må tages ved dimensioneringen af virksomhedens omfang. Denne „frie låneret“ blev indført ved lovrevisionen i 1964. Til den nugældende lovs bestemmelse herom (§ 2 stk. 2) er knyttet en hjemmel for biblioteksdirektøren til hvor særlige forhold taler derfor at tillade en begrænsning af denne forpligtelse. Motiveringen herfor var dels manglende viden om hvordan den nye bestemmelse ville virke i praksis, dels ønsket om at hindre, at et bibliotek i urimelig grad blev belastet ved udlån til beboere fra tilstødende biblioteksløse kommuner.

Den sidstnævnte motivering er bortfaldet da der ikke mere er biblioteksløse kommuner. Der har endvidere ikke vist sig problemer i praksis, hvilket også fremgår af at ingen kommuner efter 1964-lovens ikrafttræden har ønsket at benytte sig af dispensati-